

บทที่ 6

ดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก

ในบทนี้ จะกล่าวถึงดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก โดยจะกล่าวถึงเรื่องหน้าที่หลัก
หน้าที่รอง ตำแหน่งการปรากฏ และการปรากฏร่วมกับดัชนีปริงเฉทอื่น เรียงลำดับกันไป

หน้าที่หลักของดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก

จากการศึกษาและวิเคราะห์รูปแปรทางเสียงของดัชนีปริงเฉท “นะ” ตามเกณฑ์ทางเสียง
พบว่า มีรูปแปรทางเสียงกลุ่มที่มีทำนองเสียงตกทั้งสิ้นจำนวน 13 รูป ได้แก่

na ⁴¹	na ²¹
na ⁴¹	na ²¹
na: ⁴¹	ʔa ²¹
na:: ⁴¹	a ²¹
ʔa: ⁴¹	a ²¹
a ⁴¹	
a ⁴¹	
a: ⁴¹	

เมื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแปรทั้ง 13 รูป และตำแหน่งการปรากฏของรูปแปรเหล่านี้
พบว่า รูปแปรเหล่านี้เป็นรูปแปรทางเสียงของดัชนีปริงเฉท 2 ดัชนี โดยอาศัยเกณฑ์ทางวจนปฏิบัติ
ศาสตร์ และจำแนกตามการแสดงหน้าที่หลักในปริงเฉทได้ดังนี้

1. หน้าที่หลักในการแสดงแก่นความ (topic marker) ซึ่งเป็นการแสดงหน้าที่ในระนาบโครงสร้างเนื้อความ (ideational structure) เมื่อปรากฏในตำแหน่งหลังส่วนที่เป็นแก่นความ (topic) ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ เรียกว่า *ดัชนีปริงเจท นะ⁽¹⁾*

2. หน้าที่หลักในการแสดงสถานะภาพข้อมูลที่รู้แล้ว (semiactive) ซึ่งเป็นการแสดงหน้าที่ในระนาบสถานะของเนื้อหา (information state) เมื่อปรากฏในตำแหน่งหลังส่วนที่เป็นเนื้อหาที่เป็นข้อมูลที่รู้แล้ว ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ เรียกว่า *ดัชนีปริงเจท นะ⁽²⁾*

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงหน้าที่หลักของ ดัชนีปริงเจท นะ⁽¹⁾ และ นะ⁽²⁾ เรียงตามลำดับไป

ดัชนีปริงเจท นะ⁽¹⁾ มีหน้าที่หลักในการแสดงแก่นความ ซึ่งในการจะวิเคราะห์ว่าดัชนีปริงเจทใดเป็นดัชนีปริงเจทที่แสดงแก่นความได้นั้น จะใช้เกณฑ์คุณสมบัติของ แก่นความ (topic) ซึ่งมีผู้ที่ศึกษาและให้นิยามไว้หลายท่าน เช่น เพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom, 1982) และ Chafe (1994) โดยได้ให้นิยามไว้แตกต่างกัน ดังนี้

เพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom, 1982) ศึกษาการจัดเรียงโครงสร้างความในภาษาไทย และได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับแก่นความไว้ว่าแก่นความเป็นการบอกให้ทราบว่าเนื้อความที่กำลังพูดถึงอยู่นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จะต้องเป็นสิ่งที่ผู้พูดคาดว่าผู้พูดและผู้ฟังรู้เท่ากัน เมื่อผู้พูดพูดออกมาผู้ฟังจะสามารถรู้ได้ว่าเป็นอะไร หรือพอจะนึกออกกว่าเป็นอะไร จัดเป็นข้อความประเภท “ข้อความเก่า” (given information) ข้อความเก่านี้จะมีคุณสมบัติทางความหมายที่เจาะจง (definite) ลงไปว่าอ้างถึงสิ่งใด หรือเป็นการอ้างถึงแบบไม่เจาะจง (indefinite) แต่คลุมทั่ว (generic)

ในตัวอย่างต่อไปนี้ แสดงแก่นความที่เป็นการอ้างถึงสิ่งที่มีลักษณะคลุมทั่ว (generic) “ฝรั่ง” ของเนื้อหา “เค้ามีมารยาท” โดยมีรูปแปร na^{21} แสดงแก่นความนี้

- 473 ศดศรี : รอดที่ไหนด, กลับกลาย [เป็น, แอ.] :
- 474 การบูร : รอด:. [แล้วเราก็,] ((แสดงอาการอาเจียน)) แล้วก็ดำถึ
- 475 เรื่อง-เหลือบมองข้างล่าง, เครื่องบินตกเมื่อไหร่วะ. ((ทำเสียงอาเจียน))
- 476 ((ทุกคนหัวเราะ)) ฝรั่ง na^{21} , เค้ามีมารยาท:. [ไซม์ย็]คะ, เค้าก็มอง:เรา, เค้าก็ =
- 477 ศดศรี : [เออ.]

ในบริบทสนทนา การที่การบุงกล่าวถึง “ฝรั่ง” นั้นไม่ได้มีความหมายเฉพาะเจาะจงว่าเป็นฝรั่งคนไหน ชาติดู หรือเพศใด แต่จะเป็นการกล่าวถึงฝรั่งในลักษณะคลุมเครือกว้าง ๆ จะหมายถึงฝรั่งคนไหน หรือทุกคนก็ได้

ส่วน Chafe (1994) นั้น ศึกษาสถานภาพของข้อมูลในความนึกคิดของผู้ฟัง ตามการคาดคะเนของผู้พูด โดยได้จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ inactive semiactive และ active ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 หน้า 26 นอกจากนี้ Chafe ยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของสถานภาพข้อมูลนี้ มาใช้ในการอธิบายลักษณะของแก่นความ และได้ให้นิยามของแก่นความไว้ว่า แก่นความเป็นการจำกัดขอบเขตเรื่องที่จะพูด และข้อมูลที่จะเป็นแก่นความได้นั้น จะต้องมีสถานภาพข้อมูลเป็นข้อมูลที่กำลังใช้ (active) หรือเป็นข้อมูลที่รู้แล้ว (semiactive) เช่น การที่การบุงยก “ภาษาอังกฤษ” มาเป็นแก่นความโดยคาดคะเนว่าเป็นข้อมูลที่ผู้ฟังรู้แล้วและจะสามารถนึกออกได้ เนื่องจากเป็นความรู้ทั่วไป ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

386 ศคศรี : แล้วก็, เรื่อง, อาไรร้านทำผมของเพื่อน.

387 การบุง :

อ้อ:, อันนี้อันนี้อาจจะเป็นเพราะว่า,=

388 ศคศรี :

อ้า:.

389 การบุง : = เราไม่รู้:, เรา, อาจจะเป็นว่า, ภาษาอังกฤษ m^{21} , ไม่เป็นเลข:! คือ =

390 ศคศรี :

อ้า:.

อ้า: อ้า.

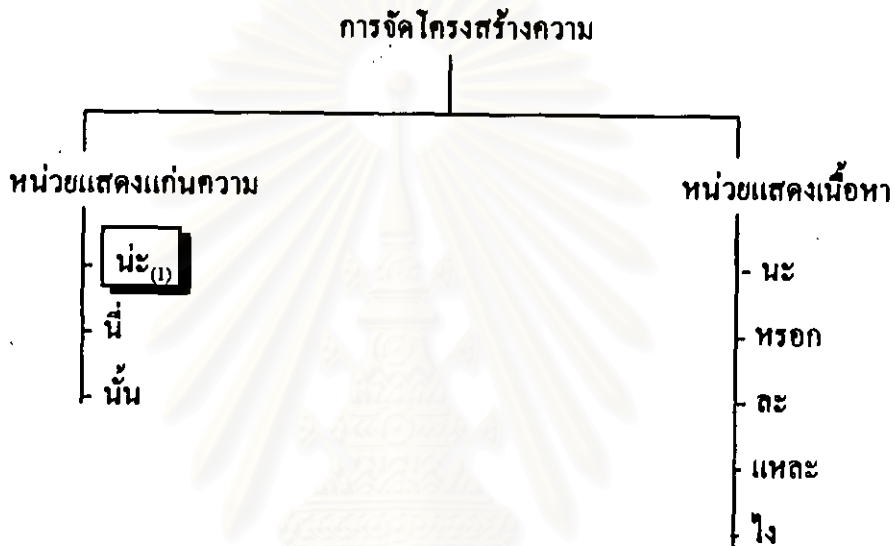
(1. คาราจอมเป็น : 389)

จากลักษณะของแก่นความที่ เพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom, 1982) และ Chafe (1994) ได้ให้ไว้ จะเห็นได้ว่าสถานภาพข้อมูลที่ Chafe เรียกว่า ข้อมูลที่กำลังใช้ (active) และข้อมูลที่รู้แล้ว (semiactive) นั้น ก็คือ ข้อความเก่า (given information) ของ เพียรศิริ เอกนิยม นั่นเอง ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า แก่นความ เป็นข้อมูลที่ผู้พูดคาดว่าผู้ฟังกำลังใช้หรือรู้แล้ว ซึ่งสามารถแสดงได้โดยใช้ดัชนีปริเฉท $n_{(1)}$ เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้ฟังทราบ หรือขีดกรอบความคิดของผู้ฟังว่า ประโยค หรือ เนื้อความที่กำลังพูดถึงอยู่ขณะนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

เมื่อพิจารณาดัชนีปริเฉท $n_{(1)}$ ร่วมกับดัชนีปริเฉทอื่น ๆ ที่แสดงหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อความในส่วนของการจัดโครงสร้างความ ก็พบว่า $n_{(1)}$ นั้นจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับ

หน่วยแสดงแก่นความหน่วยอื่น ๆ เช่น นี้ และ นั้น (Ekniyom , 1982) ซึ่งเป็นการแสดงหน้าที่
 คณะกลุ่มกับดัชนีปริเฉทที่มีหน้าที่หลักในการแสดงเนื้อหา (comment marker) เช่น นะ
 หรอก ละ แหละ และใจ (วัชรพล , 2539) ซึ่งอาจสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงชุดหน่วยแสดงแก่นความและหน่วยแสดงเนื้อหาในโครงสร้างความ

ส่วนดัชนีปริเฉท นะ^(๒) แม้จะมีรูปแปรที่คล้ายคลึงกับรูปแปรของดัชนีปริเฉท นะ^(๑) แต่ก็มีได้มีหน้าที่หลักในการแสดงแก่นความ (topic marker) แต่อย่างไร ซึ่งเมื่อศึกษาและวิเคราะห์
 รูปแปรทั้ง 13 รูป ของดัชนีปริเฉท นะ^(๒) และตำแหน่งการปรากฏของรูปแปรเหล่านี้ที่ปรากฏใน
 ข้อมูลการสนทนา ได้พบว่า รูปแปรเหล่านี้จะปรากฏกับหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นเนื้อหาที่มี
 สถานภาพข้อมูลเป็นข้อมูลที่รู้แล้ว ซึ่งอาจมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำ หรือเป็นวลี หรือ
 เป็นอนุพยางค์ก็ได้ และเมื่อวิเคราะห์การแสดงหน้าที่ในปริเฉทของรูปแปรทั้ง 13 รูปที่ปรากฏใน
 ตำแหน่งนี้ พบว่า รูปแปรทั้ง 13 รูป ต่างก็แสดงหน้าที่ใน ปริเฉทที่เหมือนกัน คือ หน้าที่ในการ
 แสดงสถานภาพข้อมูลที่รู้แล้ว (Chafe, 1994) ซึ่งเป็นการแสดงหน้าที่หนึ่งในระนาบสถานะของเนื้อ
 หา ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ดัชนีปริเฉท นะ^(๒) เป็นดัชนีปริเฉทที่มีหน้าที่หลักในระนาบ สถานะ
 ของเนื้อหา (information state) โดยจะมีหน้าที่ในการ แสดงสถานภาพข้อมูลที่รู้แล้ว
 (semiactive) ทั้งนี้ สถานภาพข้อมูลที่รู้แล้วเป็นสถานภาพข้อมูลที่ถูกคาดคะเนว่าเป็นข้อมูลที่ไม่
 ได้อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะที่สนทนากัน แต่ผู้ฟังจะสามารถนึกออก หรือเข้าใจได้โดย

อาศัยความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ความรู้ทั่วไปที่ทุกคนควรจะทราบ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ยสนทนากัน สถานการณ์ทั่วไป สถานการณ์เฉพาะหน้า หรือด้วยคำ เรื่องราวที่ได้พูดกันมาก่อนหน้านี้ ที่เรียกว่า “บริบททางภาษา” นั้นเอง เช่น การที่บ็อกใช้รูปแปร a^{21} ในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่อยู่แล้ว ในตัวอย่างต่อไปนี้

37 หนึ่ง : เธอชอบแบบไหนล่ะ.

38 บ็อก : ฉันชอบแบบพีตู่ a^{21} . ((หัวเราะ))

39 หนึ่ง : ตุ่นพพลเธอ.

40 กอล์ฟ :

41 บ็อก :

$\left[\begin{array}{l} ((หัวเราะ)) \\ ((หัวเราะ)) \end{array} \right]$

(8. สามคนอลเวง : 38)

จากบริบทสนทนาจะเห็นได้ว่า บ็อกใช้รูปแปร a^{21} ในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่อยู่ คาดคะเนว่าเป็นข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ในความนึกคิดของหนึ่งในขณะที่สนทนากัน สังเกตได้จากการถามคำถามของหนึ่ง (8:37) แต่หนึ่งจะสามารถนึกออกและเข้าใจได้เนื่องจาก “พีตู่” เป็นบุคคลที่ทั้งบ็อกและหนึ่งรู้จัก ซึ่งจัดเป็นความรู้ร่วมกันระหว่างบ็อกกับหนึ่ง

ด้วยการแสดงหน้าที่หลักในระนาบสถานะของเนื้อหา เมื่อพิจารณาดัชนีปริงเฉท $n_{(2)}$ รวมกับดัชนีปริงเฉทอื่นที่แสดงหน้าที่หลักในระนาบเดียวกัน ก็พบว่า $n_{(2)}$ จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับดัชนีปริงเฉทที่มีหน้าที่หลักในการแสดงสถานภาพข้อมูล ได้แก่ ดัชนีปริงเฉท $n_{(1)}$ โดยดัชนี ปริงเฉททั้ง 2 จะแสดงสถานภาพข้อมูลที่แตกต่างกัน คือ $n_{(2)}$ มีหน้าที่หลักในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่อยู่แล้ว ในขณะที่ $n_{(1)}$ นั้น มีหน้าที่หลักในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่กำลังใช้ (วัชรพล, 2539)

จากการวิเคราะห์หน้าที่ของดัชนีปริงเฉท $n_{(1)}$ และ $n_{(2)}$ ที่ปรากฏในข้อมูลการสนทนาพบว่า $n_{(1)}$ และ $n_{(2)}$ ยังแสดงหน้าที่ในระนาบอื่นในปริงเฉท ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่รองได้อีกด้วย

หน้าที่รองของดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก

จากการวิเคราะห์หน้าที่ในระนาบอื่น ๆ ของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ และ นะ⁽²⁾ ได้พบว่า ดัชนีปริงเฉททั้ง 2 จะมีหน้าที่รองเหมือนกันในการ *แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา* ซึ่งเป็นหน้าที่ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา (ดูรายละเอียดในบทที่ 5) โดยจะแสดงความสัมพันธ์ใน 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความอาวุโส และความสุภาพของผู้พูด

นอกจากนี้ ดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ ยังแสดงหน้าที่รองในอีก 1 ระนาบ คือ *แสดงสถานภาพข้อมูลที่กำลังใช้ (active) หรือรู้แล้ว (semilactive)* ซึ่งเป็นหน้าที่ในระนาบสถานะของเนื้อหา โดยหน้าที่นี้เป็นหน้าที่รองที่รูปแปรของ นะ⁽¹⁾ ทั้ง 13 รูป แสดงร่วมกับการแสดงหน้าที่หลักของ นะ⁽¹⁾ คือการแสดงความ *ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้เรียกว่า “หน้าที่รองร่วม”*

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงตำแหน่งการปรากฏของรูปแปรทั้ง 13 รูป ของดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตกที่พบในข้อมูลการสนทนา

ตำแหน่งการปรากฏของดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก

จากการศึกษตำแหน่งการปรากฏของรูปแปรทั้ง 13 รูป ของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ และ นะ⁽²⁾ พบว่า แม้ดัชนีปริงเฉท ทั้ง 2 จะมีความคล้ายคลึงกันในด้านรูปแปรทางเสียง แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านตำแหน่งการปรากฏ กล่าวคือ ดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ จะปรากฏในตำแหน่ง *หลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นแก่นความ* ในโครงสร้างความ ในขณะที่ดัชนีปริงเฉท นะ⁽²⁾ จะปรากฏในตำแหน่ง *หลังส่วนที่เป็นเนื้อหาที่มีสถานภาพข้อมูลเป็นข้อมูลที่รู้แล้ว* โดยตำแหน่งการปรากฏของแต่ละดัชนีปริงเฉท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สำหรับตำแหน่งการปรากฏของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ นั้น จากการศึกษการปรากฏของรูปแปรทางเสียงของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ พบว่ามีตำแหน่งการปรากฏเหมือนกันเพียงตำแหน่งเดียว คือ ปรากฏในตำแหน่ง *หลังหน่วยย่อยในผลัดที่เป็นส่วนของแก่นความในโครงสร้างความ* โดยหน่วยย่อยในผลัดดังกล่าวนี้อาจมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำ วลี หรืออนุพากย์ก็ได้ ดังนี้

1. ปรากฏหลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นแก่นความ และมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำ เช่น การที่หนึ่งใช้ a⁴ เพื่อแสดงแก่นความ “ชตลค” ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 281 ปีก : รูปกอล์ฟกับปีก , วันรับปริญญา . __ ที่จุฬารับ [ปริญญาเมื่อ , เมื่อเดือนที่แล้ว .
 282 หนึ่ง : [นี้ , ใจ , _ ซลตดา a^{41} , ลูกปลา]
 283 ทำงานอยู่บริษัทเดียวกัน . [วันนั้นเห็น ,] เออ , [ที่ ,]
 284 ปีก : [เหมอ : .] [คำเป็น] คนน่ารักมาก เลข=
 (8. สามคนออกเวง : 282)

2. ปรากฏหลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นแก่นความ และมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ เป็นวลี เช่น การใช้ a^{41} ของกอล์ฟ เพื่อแสดงแก่นความ “กันชนหน้าฉัน” ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 84 ปีก : ((หัวเราะ)) รถแต่ละคันนี้ , ไม่สมประกอบ, [((หัวเราะ))]
 85 กอล์ฟ : [((หัวเราะ))] อึ้งตายเธอ , ทำเป็น
 86 พุดไป na^{45} , กันชนหน้าฉัน a^{41} , เปลี่ยนนี่อะไหล่ชุดที่สามแล้ว [na^{45} ยะ .]
 87 ปีก : [((หัวเราะร่า))]
 (8. สามคนออกเวง : 86)

3. ปรากฏหลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นแก่นความ และมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ เป็นอนุพากย์ เช่น การที่ปีกใช้ na^{41} เพื่อแสดงแก่นความ “ช่วงที่แม่ฉันเสีย” ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 119 ปีก : ไช้มะ . คำพูดสำห้มางาน , คำเป็นคนคิดตัวดั่งควิตีเรื่องพวงหรีด [ด้วย =]
 120 หนึ่ง : [ไช้ .]
 121 ปีก : = ไช้ , ช่วงที่แม่ฉันเสีย [na^{41} .]
 122 หนึ่ง : [แล้ว ,] แล้ว , พองานแม่: คำเราจะอ้างว่าเราไม่สบาย
 (8. สามคนออกเวง : 121)

จากตำแหน่งการปรากฏทั้งสามตำแหน่งนี้ แสดงให้เห็นว่าดัชนีปริงเจต $นะ_{(1)}$ จะปรากฏในตำแหน่งหลังส่วนที่เป็นแก่นความเสมอ ซึ่งตำแหน่งการปรากฏนี้อาจอยู่ในช่วงต้นผลัดหรือปลายผลัดก็ได้ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งการปรากฏของแก่นความว่าจะปรากฏในตำแหน่งต้นผลัดหรือปลายผลัดในการพูด ทั้งนี้โดยปกติแก่นความจะปรากฏในตำแหน่งต้นผลัด ซึ่งเป็นตำแหน่งแรกของผลัดและอยู่หน้าส่วนที่เป็นเนื้อหา ในกรณีนี้ ดัชนีปริงเจต $นะ_{(1)}$ จะปรากฏอยู่ในช่วงต้นผลัด เช่น การใช้รูป a^{41} เพื่อแสดงแก่นความ “อิชวิญ” ในตัวอย่างต่อไปนี้

97 หนึ่ง : เบาะรถอีกอกลัพนี้ขึ้นจิงเลข na^{46} .

98 กอศัพท์ : เพิ่ง [ชัด .]

99 หนึ่ง : [นี้ ,] แล้ว , แล้วแล้วแล้ว , อี , อีขวัญ a^{41} , หมอน้ำหตุรีปาว .

100 [((หัวเราะ))] ฮะ ,

101 กอศัพท์ : [((หัวเราะ))]

102 ปูก : [ขวัญ , ไป , ไปงานเลี้ยงกับรุ่นน้อง : . งอนแล้ว =

103 หนึ่ง : อ้อ .

(8. ตามคนอลเวง : 99)

เนื่องจากดัชนีปริจเฉท $na^{(1)}$ เป็นดัชนีปริจเฉทที่แสดงแก่นความ จึงมักปรากฏในหน่วยย่อยในผลัดที่อยู่ตอนต้นของเนื้อหา แต่ก็มีบางกรณีที่พบแก่นความ ซึ่งปรากฏในตำแหน่งท้ายผลัด ซึ่งเป็นตำแหน่งหลังส่วนที่เป็นเนื้อหาได้ สำหรับกรณีนี้เป็นลักษณะของ “การย้อนคิดของผู้พูด” (afterthought) กล่าวคือผู้พูดอาจต้องการละแก่นความ เพราะเชื่อว่าผู้ฟังจะเข้าใจว่าถึงพูดเรื่องอะไร แต่เมื่อกล่าวส่วนที่เป็นเนื้อหาออกมาแล้วเกิดความลังเลใจ จึงนำแก่นความมาวางไว้ในตำแหน่งท้ายผลัด เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ฟังเข้าใจตรงกับตน เช่น การใช้ a^{41} ของการบุงเพื่อแสดงแก่นความ “หลุยเบตอง” ในตัวอย่างต่อไปนี้

227 สดศรี : ไม่ใช่ปลาค้ำฟ, บอก, กระเป๋ a^{41} , กระเป๋ a^{21} หือคัง a^{21} .

228 การบุง : โอ้ใช่, ไปฝรั่งเศสนี่! ไปเลข na^{46} กะ, ฝรั่งเศส. โอ้ยเออยากซื้อมากเลขกระเป๋ =

229 สมชาย : โอ้โฮ.

230 = ที่, เครื่อง-ที่นางแบบคาราเก้ใช้กันนั้น na^{41} . โอ้มี, เป็นสามเหลี่ยมสาม [เหลี่ยม =

231 สดศรี : ฮะๆ.]

232 การบุง : = เลข! _บอกกับเพื่อนเว้ย! _พาไปซื้อกระเป๋ a^{41} น้อยคี่, ยี่หื้อ, หลุยเบตอง a^{41} , อยู่

(1. คาราจอมเป็น : 232)

สำหรับกรณีการย้อนคิดของผู้พูดนี้ เพียรศิริ เอกนิยม (Eknuyom, 1982) กล่าวว่า ภาษาจะมีกลไกทางเสียง (phonological device) ได้แก่ การหยุดคั่นระหว่างเนื้อหา และแก่นความ โดยมีช่วงยาว และความชัดของการหยุดนี้ไม่แน่นอนเท่ากันเสมอไป จากข้อมูลการสนทนาพบว่า มีช่วงในการหยุดคั่น 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

- การหยุดค้นโดยใช้ทำนองเสียงต่อเนื่อง (,) เช่น การใช้ a^{41} ของหนึ่ง เพื่อแสดงแก่นความ “น้องปาล์ม” ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 210 หนึ่ง : = ก็เลยไม่รู้เลย , แต่ว่า , น้องปาล์ม a^{41} , เค้าก็จะ , จะโทรไป . [คือ , =]
 211 ฝึก : [เหนอ .]
 212 หนึ่ง : = ไม่รู้ว่า [เบ็ด] มันจะขึ้นมารีปาว .
 213 ฝึก : [นี้ ,] [นี้โทรหาพี่ต้อง , ต้องบอกว่า , ไปสุพรรณ ,
 214 ต้อง พรชัย a^{41} .

(8. สามคนอลเวง : 210)

- การหยุดค้นโดยใช้การหยุดเปล่งเสียงของผู้พูดชั่วขณะ เช่น การใช้ a^{41} ของหนึ่ง เพื่อแสดงแก่นความ “วันรัชดา” ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 481 หนึ่ง : ใช้น้อย , อยู่เนี่ย . ไร้มะ? ล็อกซ์เลย์เนี่ย . วันรัชดา a^{41} .
 482 กอล์ฟ : [เหนอ .]
 483 กอล์ฟ : ตาย , อยู่ไกล no? a^{45} .
 484 ฝึก : มิน่าเมื่อคืนไม่กลับ . ((ทุกคนหัวเราะ))

(8. สามคนอลเวง : 481)

ส่วนตำแหน่งการปรากฏของ ดชนีปริงเฉท $n_2^{(2)}$ นั้น จากการศึกษาการปรากฏของรูปแปรทางเสียงของดัชนีปริงเฉท $n_2^{(2)}$ นี้จะมีรูปที่คล้ายคลึงกับ รูปแปรของดัชนีปริงเฉท $n_2^{(1)}$ แต่ก็มีตำแหน่งการปรากฏในหน่วยย่อยในผลัดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ รูปแปรของ $n_2^{(2)}$ จะมีตำแหน่งการปรากฏที่เหมือนกันเพียงตำแหน่งเดียว คือ ตำแหน่ง หลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นเนื้อหาที่มีสถานะภาพข้อมูลเป็นข้อมูลที่อยู่แล้ว (semiaactive) ซึ่งอาจมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำ เป็นวลี หรือเป็นอนุภาคก็ได้ เช่น การใช้รูปแปร na^{21} ของสมยศ เพื่อแสดงสถานะภาพข้อมูลที่คาดว่าผู้ฟังรู้แล้ว โดยปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยย่อยในผลัดส่วนที่เป็นเนื้อหาที่อยู่แล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 12 สมยศ : ฮ้าว,คึกก็มีสิทธิ์.
 13 ศคศรี : ไม่มีละ. _ มีแต่ [กินข้าวต้ม.
 14 สมยศ : [ก็ผมจะกิน na^{21}], ทำไมเล่า.
 15 ศคศรี : [พี่ก็ประหลาดคน. ((ผู้ชมหัวเราะ))
 (1. ตารางอมเป็น : 14)

และในบางครั้งก็อาจพบว่าตำแหน่งหลังหน่วยย่อยในผลัดที่ดัชนีปริงเฉท $นะ_{(2)}$ ปรากฏ
 อยู่ นั้น อาจเป็นตำแหน่งปลายผลัดด้วยในเวลาเดียวกัน เช่น การใช้รูปแปร na^{21} ของ คีเจเก็ง
 เพื่อแสดงสถานภาพข้อมูลที่คาดว่าผู้ฟังรู้แล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 9 คีเจเก็ง : ฮ้อพลอย.
 10 พลอย : [อัญมณี [กะ.
 11 คีเจเก็ง : [ฮ้อ, อัญมณี na^{46} ครับ. _ แหม, ไม่ค่อยมองหอรอกครับ,
 12 ส่วนใหญ่จะมองเพชร na^{21} ครับ.
 13 พลอย : เหรอกะ.

(2. ภาพยนตร์ชุดโปรด : 12)

จากการศึกษาข้อมูลการสนทนา พบว่า ดัชนีปริงเฉท $นะ_{(1)}$ และ $นะ_{(2)}$ ยังสามารถ
 ปรากฏร่วมกับดัชนีปริงเฉทอื่นได้อีกด้วย

การปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตกกับดัชนีปริงเฉทอื่น

เมื่อศึกษาการปรากฏร่วมกับดัชนีปริงเฉทอื่นที่ปรากฏในข้อมูลการสนทนาแล้วพบว่า
 ดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงตก สามารถปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้าดัชนีปริงเฉทอื่นได้ แต่ดัชนี
 ปริงเฉท $นะ_{(2)}$ ยังสามารถปรากฏร่วมในตำแหน่งหลังดัชนีปริงเฉทอื่นได้อีกด้วย โดยการปรากฏ
 ร่วมกับดัชนีปริงเฉทอื่นของแต่ละดัชนีปริงเฉท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการศึกษาการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉท $นะ_{(1)}$ กับดัชนีปริงเฉทอื่นที่ปรากฏ
 ในข้อมูลการสนทนา ได้พบการปรากฏร่วมระหว่าง $นะ_{(1)}$ กับดัชนีปริงเฉทอื่นเพียงดัชนีเดียว
 คือ ดัชนีปริงเฉท $นะ$ โดยเป็นการปรากฏร่วมที่มี $นะ_{(1)}$ ปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้า ซึ่งจะได้รูป

ของการปรากฏร่วม คือ นะ⁽¹⁾ นะ ทั้งนี้ทั้งดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ และดัชนีปริงเฉท นะ ต่างก็จัดอยู่ในดัชนีปริงเฉท “นะ” และมีการแสดงหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อความเช่นเดียวกัน แต่จะแสดงหน้าที่ย่อยในระนาบที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ จะมีหน้าที่หลักในการแสดงแก่นความ ในระนาบโครงสร้างความ และมีหน้าที่รองร่วมในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่กำลังใช้ (active) หรือ ข้อมูลที่รู้แล้ว (semiaactive) ในระนาบสถานะของเนื้อหา ในขณะที่ดัชนีปริงเฉท นะ จะมีหน้าที่หลักในการแสดงเนื้อหา และมีหน้าที่รองร่วมในการแสดง วัจนกรรม ขอบความสนใจจากผู้ฟัง ในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม (ดูรายละเอียดในบทที่ 7) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าดัชนีปริงเฉททั้งสองจะแสดงหน้าที่ในปริงเฉทที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถปรากฏร่วมกันได้ เช่น การปรากฏร่วม a⁴¹ na⁴⁵ ในถ้อยคำของหนึ่ง ในตัวอย่างต่อไปนี้

- 336 กอล์ฟ : ตรงไปเรื่อยๆ [เลขใช่ปะ?]
 337 ปุ๊ก : [(?)]
 338 หนึ่ง : ใช้.ใช้. เดี่ยว , เดี่ยว , __ พอเลขตึกซิมิกส์ a⁴¹
 339 na⁴⁵ , __ ไอ้เนี่ย , เอ โทมส์ a⁴¹ , กอล์ฟก็คิดขวาไปทาง [เหนูนั่น , เพื่อที่เรา] จะ=
 340 กอล์ฟ : [ไหนล่ะ , ซิมิกส์ .]
- (8. ตามคนอลเวง : 338, 339)

จากปริบทสนทนาี้ จะเห็นได้ว่า หนึ่ง ใช้รูปแปร a⁴¹ ของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ ในการแสดงแก่นความ “พอเลขตึกซิมิกส์” โดยหนึ่งคาดคะเนว่าข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่คาดว่าผู้ฟังรู้แล้ว ในขณะเดียวกัน หนึ่งก็เลือกใช้รูปแปร na⁴⁵ ของดัชนีปริงเฉท นะ เพื่อแสดงเนื้อหา ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ผู้พูดคาดว่าผู้ฟังยังไม่รู้ และเป็นการขอความสนใจจากผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังรับฟังเรื่อง หรือ เนื้อหาที่ตนจะกล่าวต่อไป

จากการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ กับ นะ นี้แสดงให้เห็นว่า การปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉททั้งสอง มิได้ก่อให้เกิดการสื่อความหมายใหม่ โดยต่างก็ยังคงแสดงหน้าที่ หรือ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในปริงเฉทของตนไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งยังมีความสำคัญต่อถ้อยคำที่ปรากฏร่วมเท่าเทียมกันอีกด้วย

ส่วนการปรากฏร่วมของดัชนีปริงเฉท นะ⁽²⁾ นั้น เมื่อศึกษาการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉท นะ⁽²⁾ กับดัชนีปริงเฉทอื่นที่ปรากฏในข้อมูลการสนทนาแล้ว ได้พบการปรากฏร่วม

ระหว่าง $n_{(2)}$ กับดัชนีปริจเฉทอื่นรวม 3 รูปด้วยกัน ได้แก่ $n_{(2)}$ ค่ะ $n_{(2)}$ คว้า และ $n_{(2)}$ ะจาก การปรากฏร่วมทั้ง 3 รูปนี้ แสดงให้เห็นว่าดัชนีปริจเฉท $n_{(2)}$ จะปรากฏร่วมกับดัชนีปริจเฉทอื่น ๆ ในตำแหน่งหน้า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. $n_{(2)}$ ค่ะ

สำหรับการปรากฏร่วมนี้เป็นการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริจเฉท $n_{(2)}$ กับดัชนี ปริจเฉท ค่ะ โดยดัชนีปริจเฉท $n_{(2)}$ เป็นดัชนีปริจเฉทที่มีหน้าที่หลักในการแสดงสถานภาพข้อมูล ที่เป็นข้อมูลที่รู้แล้ว (semiactive) ในขณะที่ ค่ะ มีหน้าที่หลักในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ ร่วมสนทนา (วัชรพล, 2539) ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา โดยเป็นการปรากฏร่วมที่มี $n_{(2)}$ ปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้า ดังเช่นการปรากฏร่วม a^{21} ค่ะ ในถ้อยคำของแอมแกว ในตัวอย่างดัง ต่อไปนี้

28 หมอปีติ : อ้อ, กินแล้วคิมัย?

29 แอมแกว : หายค่ะหาก-มันก็บรรเทา a^{21} ค่ะ.

30 หมอปีติ : อือ. วันหลังกินไปเลย, _วันละ:, _เข้ากลางวันเย็นกินสามวันไม่ต้องรอให้มันปวด.

(5. อยากอาเจียน : 29)

จากปริบทสนทนานี้ จะเห็นว่า แอมแกวใช้รูปแปร a^{21} ของดัชนีปริจเฉท $n_{(2)}$ ใน การแสดงสถานภาพข้อมูลว่า ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่คาดว่าผู้ฟังรู้แล้ว และในขณะเดียวกันก็แสดง ความสุภาพของตนในการกล่าวถ้อย โดยการใช้นิพจน์ $n_{(2)}$ เนื่องจากแอมแกวไม่มีความคุ้น เคยกับผู้ฟัง ประกอบกับแอมแกวมีอายุ และสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าผู้ฟัง

2. $n_{(2)}$ คว้า

การปรากฏร่วมนี้ เป็นการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริจเฉท $n_{(2)}$ กับดัชนีปริจเฉท คว้า โดยดัชนีปริจเฉท คว้า จะมีหน้าที่หลักในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา (วัชร พล, 2539) ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา สำหรับการปรากฏร่วมนี้ เป็นการปรากฏร่วมที่มี $n_{(2)}$ ปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้า เช่น การปรากฏร่วม aa^{21} คว้า ในถ้อยคำของดีเจเก้ง ในตัวอย่างดังต่อไป นี้

- 9 ดิเจแก่ง : อ้อพลอย.
- 10 พลอย : $\left[\begin{array}{l} \text{อัญมณี} \\ \text{ค๊ะ.} \end{array} \right]$
- 11 ดิเจแก่ง : $\left[\begin{array}{l} \text{อ้อ,} \\ \text{อัญมณี} \end{array} \right] na^{45} \text{ ครัวบ. } _ \text{เหมม, ไม่ค่อยมองหรงอกครัวบ,}$
- 12 ส่วนใหญ่จะมองเพชร $na^{21} \text{ ครัวบ.}$
- 13 พลอย : เทรอคะ.

(2. ภาพยนตร์ชุดโปรด : 12)

จากปริบทสนทนานี้จะเห็นว่า ดิเจแก่ง ใช้รูปแปร na^{21} ของดัชนีปริจเฉท $นะ_{(2)}$ ในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่คาดว่าเป็นข้อมูลที่ผู้ฟังรู้แล้ว เนื่องจาก “เพชร” เป็นสิ่งที่ทุกคนรู้จักดี และในขณะเดียวกันก็แสดงความสุภาพของผู้พูดในการกล่าวด้วย โดยใช้ดัชนีปริจเฉท $ครัวบ$

3. $นะ_{(2)} \text{ ฮ๊ะ}$

การปรากฏร่วมนี เป็นการปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริจเฉท $นะ_{(2)}$ กับดัชนีปริจเฉท $ฮ๊ะ$ โดยดัชนีปริจเฉท $ฮ๊ะ$ จะมีหน้าที่หลักในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา (วัชรพล, 2539) ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา สำหรับการปรากฏร่วมนี เป็นการปรากฏร่วมที่มี $นะ_{(2)}$ ปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้า เช่น การปรากฏร่วม $na^{41} \text{ ฮ๊ะ}$ ในตัวอย่างของการบูร ในตัวอย่างดังต่อไปนี้

- 187 สมยศ : หอมทั้ง $\left[\begin{array}{l} \text{บ้าน.} \end{array} \right]$
- 188 การบูร : $\left[\begin{array}{l} \text{เพราะว่า,} \\ \text{มันหอมแล้วครีม} \end{array} \right] \left[\begin{array}{l} \text{มันหวาน,} \\ \text{ออก,} \end{array} \right] \text{ ออกหวานๆ =}$
- 189 ศดศรี : $\left[\begin{array}{l} \text{มัน,} \\ \text{เออ,} \\ \text{สงสัย.} \end{array} \right]$
- 190 การบูร : $\left[\begin{array}{l} \text{= } na^{41} \text{ ฮ๊ะ.} \end{array} \right]$
- 191 สมยศ : $\left[\begin{array}{l} \text{หอม::} \\ \text{ทั้งบ้าน.} \end{array} \right]$

(1. คารากอมเป็น : 190)

จากปริบทสนทนานี้จะเห็นได้ว่า การบูรใช้รูปแปร na^{41} ของดัชนีปริจเฉท $นะ_{(2)}$ ในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่คาดว่าเป็นข้อมูลที่ผู้ฟังรู้แล้ว เนื่องจาก “ความหวาน” เป็นข้อมูลที่ทุกคนมีอยู่แล้ว และในขณะเดียวกันก็แสดงความอาวุโสของผู้พูดที่มีน้อยกว่าผู้ฟัง โดยใช้ดัชนีปริจเฉท $ฮ๊ะ$

จากการปรากฏร่วมทั้ง 3 รูป คือ นะ₍₂₎กะ นะ₍₂₎กรับ และ นะ₍₂₎สะ แสดงให้เห็นว่า การปรากฏร่วมระหว่างดัชนีปริงเฉท นะ₍₂₎ กับดัชนีปริงเฉท กะ กรับ และ สะ นี้ มีได้ก่อให้เกิดการสื่อความหมายใหม่โดย นะ₍₂₎ และดัชนีปริงเฉทที่ปรากฏร่วมต่างก็ยังคงแสดงหน้าที่ หรือแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในปริงเฉทของตนไม่เปลี่ยนแปลง และก็มีได้ส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันแต่อย่างใด ทั้งยังมีความสำคัญต่อยก้าที่ปรากฏร่วมเท่าเทียมกันอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯในการสื่อสาร พบว่านอกจาก ดัชนีปริงเฉท นะ₍₂₎ จะปรากฏร่วมในตำแหน่งหน้าแล้ว ยังสามารถปรากฏร่วมในตำแหน่งหลังดัชนีปริงเฉทอื่นได้อีก เช่น ดัชนีปริงเฉท เอะะ ซึ่งจะได้รูปของการปรากฏร่วม คือ เอะะ นะ₍₂₎ โดย เอะะ นั้นจะมีหน้าที่หลักในการแสดงวงจกรรรมโน้ม้นำใจ ในระนาบโครงสร้างวงจกรรรม และมีหน้าที่รองในการแสดงสถานภาพข้อมูลที่อยู่แล้ว ในระนาบสถานะของเนื้อหา (วัชรพล , 2539) จากการแสดงหน้าที่ในปริงเฉทของดัชนีปริงเฉท เอะะ จะเห็นได้ว่า มีการแสดงหน้าที่ในระนาบสถานะของเนื้อหา เช่นเดียวกับ ดัชนีปริงเฉท นะ₍₂₎ จึงทำให้ดัชนีปริงเฉททั้ง 2 สามารถปรากฏร่วมกันได้ เช่น การปรากฏร่วม เอะะ na:“ ใน สถานการณ์จำลองต่อไปนี้

สถานการณ์ ภาณุกับน้ำฝนเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกันแต่ทั้งคู่ไม่ถูกกัน จึงมีเรื่องทะเลาะกันตลอด ดังนั้น คุณครูจึงสั่งให้นักเรียนทำรายงานเป็นคู่ และเลือกให้ภาณุ และน้ำฝนทำรายงานด้วยกัน เพื่อให้ทั้งสองมีความสามัคคีกันซึ่งเพื่อน ๆ เป็นห่วงว่าภาณุกับน้ำฝนจะไม่ยอมทำรายงานนี้ และอาจจะทำให้โดนตัดคะแนน ดังนั้นเพื่อน ๆ ของภาณุจึงให้ภาณุไปคุยกับน้ำฝนก่อน เนื่องจากภาณุเป็นผู้ชาย

- 1 นี้อ : เราว่านายน่าจะไปคุยกับน้ำฝนให้รู้เรื่อง na⁴⁵.
- 2 ภาณุ : ทำไมต้องไปด้วยล่ะ.
- 3 นี้อ : ถ้าไม่คุยแล้วจะเอารายงานที่ไหนไปส่งครู.
- 4 เจมส์ : โห_ แล้วแกก็ต้องโดนตัดคะแนนด้วย.
- 5 ภาณุ : แล้วแกจะให้ฉันทำยังไง.
- 6 นี้อ : ก็ไปคุยกับน้ำฝนสิ.
- 7 ภาณุ : แต่, _ ฉันว่า,
- 8 เจมส์ : ไปคุยกับเค้า เอะะna:“ , เรามันเป็นผู้ชายไม่เสียวหาอะไรหอรอก.
- 9 ภาณุ : ก็ได้วะ.

๒

หน้าขาด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับบทต่อไปนี้นั้น จะได้กล่าวถึงดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงขึ้น ซึ่งเป็นดัชนีปริงเฉทที่สามารถปรากฏได้ในตำแหน่งหลังหน่วยย่อยในผลัดทั้งที่เป็นส่วนของแก่นความ และ ส่วนที่เป็นเนื้อหาที่มีสถานภาพข้อมูลที่รู้แล้ว ซึ่งเป็นตำแหน่งการปรากฏของดัชนีปริงเฉท นะ⁽¹⁾ และ นะ⁽²⁾ ตามลำดับ แต่ดัชนีปริงเฉทที่มีทำนองเสียงขึ้น ก็มีได้แสดงหน้าที่หลักในปริงเฉท เช่นเดียวกับดัชนีปริงเฉททั้งสอง โดยจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไปในบทที่ 7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย